

Za pravično reševanje meja na Jadranskem morju je potrebna ustrežnejša zakonodaja

Meja na morju naj počaka

Forum za Goriško je že pred leti ponudil slovenskim politikom, Vladi RS in predsedniku republike predlog, da Slovenija odloži reševanje spora po pravni poti na čas, ko bodo v OZN sprejeli dopolnitev pomorske zakonodaje, ki bo pravičnejša za vse obmorske države. Jasno je, da je sedanja pomorska zakonodaja pisana tako, da zagotavlja privilegiran položaj tistim državam, ki imajo v morskih zalivih veliko morske obale, na škodo tistih, ki je imajo bolj malo. V skladu s tako pomorsko zakonodajo Hrvaška v Jadranu izsiljuje Slovenijo, BiH in Črno goro. Slovenija bi morala že zdavnaj v sodelovanju z BiH in Črno goro vložiti v OZN predlog, da se pomorska zakonodaja ustrezno popravi, in sicer tako, da bi države z malo obale v ozkih morskih zalivih imele enake pravice kot velike.

Slovenija bi torej morala predlagati tako spremembo pomorske zakonodaje, po kateri bi imele vse zalivske države pravico do lastnega morskega koridorja od lastnega priobalnega morja vse do mednarodnih voda. To pomeni, da bi morala Slovenija imeti lasten koridor od Piranskega zaliva pa vse do Jonskega oziroma Mediteranskega morja. Enako seveda velja tudi za BiH in vse druge države, ki imajo po svetu podobne težave zaradi ozki zalivov kot v primeru Jadrana ali drugih ožin. Ta predlog je bistveno pravičnejši od sedaj veljavne pomorske zakonodaje, ki daje prizadetim obalnim državam samo pravico do neškodljive morske plovbe ali prehoda prek tujega motja: ta pravica se namreč lahko tudi izigrava. In prav tega je Slovenijo strah v primeru plovbe ladij v koprsko luko in prav to nagajanje bi si Hrvati radi zadržali kot orožje v rokavi za morebitno zagotavljanje prednosti njihovim pristaniščem.

V skladu z mnenjskim predlogom Forum za Goriško bi nove pomorske rešitve uzakonile ekološko odgovornost vseh držav za celotni zaliv kot skupno dobro; v našem primeru za Jadran kot skupne dragocene dobrine. Ker je Slovenija edina kopenska sosedica Italije, bi bila

Predlog reševanja morskih meja na Jadranu

po tem predlogu tudi edina pomorska sosedica, saj bi ji pripadal pomorski koridor od sredinske črte med Italijo in Jugoslavijo proti vzhodni obali Jadrana vse do Sredozemskega morja. Slovenskemu pomorskemu pasu bi nato sledili še morski plovni pasovi Hrvaške in BiH ter ponovno morski pas drugega dela odrezane Hrvaške - južne Dalmacije, nato pa še morski pas Črne gore vse do izhoda v Sredozemsko morje (glej shematsko skico, ki pa ni v merilu).

Po predlogu Forum za Goriško bi se vsak zaliv najprej razdelil po sredinski črti, kot to velja še danes med Italijo in Jugoslavijo vse od Milj do Otrantskih vrat. Zahodna polovica tako razdeljenega morja po sredinski črti bi v skladu z novo pomorsko zakonodajo pripadala državam na Apeninskem polotoku (tu je samo ena država, Italija, torej ne bi bilo sprememb), vzhodna polovica Jadrana (jugoslovanski Ja-

dran) pa bi pripadal državam, ki so na balkanskem polotoku in imajo vsaj košček morske obale. Po tem predlogu se za italijanski del Jadrana ne bi nič spremenilo. Na novo bi se po bivši Jugoslaviji razdelil le jugoslovanski del Jadrana, in sicer v skladu s predlaganimi spremembami pomorske zakonodaje, tako da bi vse države naslednice imele enake pravice kot v Jugoslaviji do neoviranega prehoda do mednarodnih voda po svojem pomorskem koridorju.

Predlog daje dobre rešitve tudi za bodočnost, saj bodo tudi v prihodnjih desetletjih nastajale nove države in bi se že v naprej izognili morebitnim sovražnostim. Če bi se zgolj hipotetično n. pr. Italija razdelila na dve državi, severno in južno Italijo, bi si ti dve državi razdelili skladno s spremenjeno pomorsko zakonodajo zahodno polovico Jadrana, to je od sredinske črte proti Apeninskemu polotoku. Tako bi severni Italiji pripadal pomorski koridor od sedanje sredinske črte v Jadranu vse do izhoda v Mediteransko morje, južni Italiji pa bi pripadal pomorski pas zahodno od tistega, ki bi pripadel severni Italiji vse do Sredozemlja. Slovenija, ki meji na severno Italijo, bi ostala tudi njena edina morska sosedica, kar je povsem logična rešitev.

V morskih ožinah, ki vodijo iz zalivov v odprto morje, pa bi bili posamezni morski pasovi vseh držav ustrezno ožji, vendar bi vsaka država obdržala svoj lasten koridor, čeprav sorazmerno ožji.

Slovenija bi morala danes s skupino več deset držav s podobno pomorsko prizadetostjo predlagati spremembo pomorskega prava v OZN. Čeprav bi bila bitka dolgotrajna, prinaša vsaka borba za pravičnejše mednarodne rešitve moralni in političen kapital posamezni državi. Potem ko bi bila končno sprejeta pravičnejša pomorska zakonodaja, pa bi s Hrvaško pristopili k razsodbi pred mednarodnim sodiščem, saj bi bila spremenjena zakonodaja za nas veliko ugodnejša.

Končno vložitev take pobude v OZN s strani Slovenije ni ovira, da si Slovenija ne bi še naprej prizadevala za iskanje sporazumne rešitve mejnega vprašanja s Hrvaško kot našo prijateljsko sosedo.

Mag. **BORIS NEMEČ**,
Forum za Goriško